

Društvo skupne pomoči

v

Tunjicah

1897 - 1997

100 let Društva samopomoči Tunjice

Vstopili smo v leto, ko krajanje Tunjic praznujemo 100-letnico delovanja društva samopomoči.

Pravila, ki so bila sprejeta na ustanovnem zboru 19. julija 1897. leta, so se ohranila v nespremenjeni obliki do današnjih dni. Čeprav obstajajo različne vrste zavarovanj, najprej in najhitreje pride pomoč od sosedov in sovaščanov.

Osnovno načelo teh pravil je pomagati prizadetemu v nesreči. Ta medsebojna pomoč se je ukoreninila in povezuje ljudi tudi na drugih področjih življenja in dela na vasi. Želimo, da se zamisel naših prednikov v takšni obliki medsebojne pomoči ohrani tudi naslednjih sto let, v ponos vsem članom društva in celotni fari Tunjice.

V ta namen in spomin ponovno izdajamo Pravila društva samopomoči v prvotni vsebini in obliki.

*Društvo samopomoči
Tunjice*

Tunjice, v prosincu 1997

PRAVILA

društva skupne pomoči o nesrečah pri poslopih in goveji živini Tuniških faranov.

I. Namen društva.

§ 1. Društvo ima namen, *da si udje v nesrečah*, ki nastanejo pri poslopih katerega društvenika *vsled požara, viharja, povodnji* ter – kar se večkrat zgodi – *vsled plaza*, eden drugemu, to je, da po nesreči zade temu vsi udje pomagajo, da si *svoja poškodovana poslopja zopet popravi in zavolj nesreče ne zabrede v dolgove*, in sicer, *dokler društvena blagajna nima denarja, z dovažanjem stavbene tvarine, ročnim delom itd.*, kadar je pa *v blagajni denar, pa z denarno pomočjo*.

Pri goveji živini pa ima ud pravico odškodnino zahtevati le v slučaju, če je od strele ubita.

II. Udje.

§ 2. Udje tega društva so:

- a) častni,
 - b) podporni in
 - c) pravi udje.
- aa) častni udje so tisti, kateri so se v prid društvu posebno trudili in mnogo koristnega, bodisi s prispevkom ali delom storili, ter se jim smejo izgotoviti častne diplome;
 - bb) podporni udje so tisti, kateri vplačajo na leto v društveno blagajno najmanj 2 gld., brez da bi za to kakšne materijelne pravice imeli;
 - cc) pravi udje so oni, kateri so v §1. navedene dobrote deležni in plačujejo v § 21. predpisane prispevke.

III. Dolžnosti in pravice pravih udov.

§ 3. Kdor hoče postati ud tega društva, mora vplačati vstopnine jeden goldinar, katera se pri izstopu ali izključju ne povrne in pri vsakem novem vstopu plača; mora biti tuniški faran ter imeti kako poslopje v fari Tunice, ter se podvreči napravam teh pravil.

§ 4. Mora vplačati v § 21. navedene prispevke in sicer za pol leta naprej, to je 1. januarja in 1. julija vsako leto.

§ 5. Zavezan je vsak ud, ako zapazi, da preti njemu samemu ali kateremu drugemu udu nesreča, jo precej odvrniti, ako pa tega storiti ne more, to nemudoma naznaniti društvenemu odboru, kateri mora nemudoma potrebno ukreniti, da se preteča nesreča zabrani.

§ 6 . Nadalje je dolžnost vsakega uda, ako mu je znano, da je kdo nesrečo sam sebi ali drugemu povzročil, to društvenemu odboru naznaniti, kateri naj jo potem oblastniji pismeno naznani. - Kdor si je nesrečo sam nakopal ali jo ni odvrniti hotel, nima pravice od društva kaj zahtevati; ravno tisto velja, ako je povzročil škodo kdo drugi po njegovi vednosti ali opustil potrebno pazljivost.

§ 7. Dokler v društveni blagajni ni denarja za podpore ponesrečenih udov, odloči odbor, kako, kaj in koliko imajo posamezni udje ponesrečencu pripomagati; ako kdo s tem ni zadovoljen, naj se skliče občni zbor, kateri o tem sklene in se mora vsak ud temu sklepu podvreči, ali pa iz društva izstopiti, brez da bi imel pravico vstopnino ali naprej vplačano svoto (4.) nazaj tirjati.

§ 8. Pravi udje delijo se v štiri razrede in sicer spadajo v

1. razred oni, ki imajo zidana, na samem stoječa in s trdo streho pokrita poslopja;

2. razred oni, ki imajo zidana, na samem stoječa in z mehko streho pokrita poslopja;

3. razred oni, ki imajo zidana, s trdo streho pokrita poslopja, pa se v njih bližini nahajajo požaru nevarni objekti;

4. razred vsi oni, ki tukaj pod 1, 2 in 3 niso imenovani.

§ 9. Da se določi, v kateri razred ima spadati na novo vstopljeni ud, volijo se pri občnem zboru trije cenilci, kateri se podajo na lice mesta in to razsodijo; ravno to velja tudi pri ustanovitvi ustopljenih udov in ustanoviteljev.

§ 10. Ako mogoče, volijo naj se za cenilce rokodelci, kateri imajo pri stavbah največ opraviti, kajti cenilci imajo nalogo prevdariti, koliko škode bi vtegnilo nastati o tej ali onej nesreči in se bo ud na podlagi tega prevdarka sprejel ter se mu odmeri, koliko bo imel plačevati in dobiti, ako ga ena ali druga nesreča zadene. Ravno tako imajo ti cenilci nalogo, o nastali škodi katerega uda prevdariti, koliko bo stroškov za novo grajenje, oziroma popravek poškodovanih, oziroma vničenih poslopij. – Pri volitvi cenilcev je treba posebno gledati na to, da se volijo vestni, pošteni in razumni možje.

§ 11. Vsak ud, katerega je zadela nesreča, mora to precej načelniku naznaniti, kateri naj pošlje cenilce na lice mesta, da škodo cenijo, predsednik pa mora sejo sklicati in na podlagi od cenilcev izreklih podatkov poškodovanega proti kolekovani pobotnici izpla-

čati. Ako je pa ud sumljiv, da bi vtegnil prejeti denar zapraviti in poškodovano poslopje nepopravljeno pustiti, sme odbor denar pridržati in poslopja popraviti.

§ 12. Ako bi kateri ud s cenitvijo cenilcev ne bil zadovoljen, sme se pritožiti na odbor, kateri se potem osebno o pritožbi na licu mesta prepriča in ako je pritožba opravičena, v tem smislu potrebno ukrene, da se ne bo godila krivica.

§ 13. Ako bi bil odbor v dvomu, ali se da temu ali onemu za to ali ono škodo podpora ali ne, naj se skliče občni zbor, da o tem določi, ako znesek presega svoto 20 gld.; za 20gld. in manj odloči odbor sam.

IV. Uprava in vodstvo društva. Načelstvo, občni zbor.

§ 14. Načelstvo obstoji iz dvanajst članov in sicer:

- 1 načelnik
- 1 načelnika namestnik,
- 1 blagajnik,
- 1 blagajnika namestnik,
- 1 tajnik,
- 1 tajnika namestnik,
- 6 odbornikov,
- 3 namestniki.

§ 15. Kdor hoče biti v odbor voljen, mora biti ud tega društva.

§ 16. Cenilci smejo biti ob enem tudi v odboru, morajo pa biti tudi udje.

§ 17. Volitev vrši se pri občnem zboru ali z listki ali ustmeno (posamezno, to je najprej se voli načelnik itd.) ter traja izvoljeni odbor tri leta.

§ 18. Predsednik ima dolžnost strogo paziti na red v društvu ter tudi blagajniške knjige nadzorovati, kolikor mogoče ude od pijančevanja odvracati. Najmanj enkrat na leto, in sicer meseca januarja, sklicati občni zbor, pri katerem blagajnik poroča o društvenem premoženju, tajnik pa o delovanju odbora. Občni zbor se tudi izvanredno skliče, kadar odbor to za potrebno spozna ali pa polovica udov to zahteva. Seje odbora se vrše saj enkrat v mesecu in mora biti polovica odbornikov navzočih, da je odbor sklepčen. Pri enakem številu glasov odloči predsednikov glas.

§ 19. Seje odbora se morajo (ako stvar ni nujna) 24 ur poprej napovedati, občni zbor pa osem dni; pri občnem zboru je treba nadpolovične večšine, da je sklepčen in ako se ta ne doseže, mora predsednik v 30. dneh sklicati nov občni zbor, pri katerem je vsako število prišlih udov sklepčno.

V. Vplačevanje.

§ 20. Vsak na novo vstopivši ud plača v § 3. navedeno vstopnino, in prispevek za pol leta naprej, ter mu blagajnik izroči vstopnico in plačevalno knjižico, v kateri se potrdi sprejem vplačane svote, ter se mora ta knjižica pri vsakem vplačevanju predložiti, vsaka vplačnina v isti zabilježiti in s podpisom potrditi. Pri objavljenju nastale škode se mora dotičnik izkazati s plačilno knjižico, da ni čez 14 dni s plačilom zaostal, ker bi sicer v tem slučaju ne imel pravice zahtevati odškodnine.

§ 21. Vplačevanje se odmeri na podlagi cenitve (3.) po razredih, ter se bo vplačevalo na sledeči način:

- V 1.razred spadajoči udje plačajo 20kr. od 100 gld.
- V 2.razred spadajoči udje plačajo 40 kr. od 100 gld.
- V 3. Razred spadajoči udje plačajo 50 kr. od 100 gld.
- V 4. Razred spadajoči udje plačajo 70 kr. od 100 gld.

VI. Samostojna prenarejanja.

§ 22. Ker še sedaj društvo nima skušnje, kako se bodo razredi s plačevanjem strinjali, ima društvo pravico, pri občnem zboru vplačevanje predrugačiti, to je povišati ali ponižati, ali le v teku treh let od dneva ustanovitve, kajti v tem času morajo se pokazati pomanjkljeji glede vplačnine. Po poteku treh let ni nobena preureditev dovoljena, ako se pravila ne spremenijo po postavni poti.

VII. Društveno imetje.

§ 23. Za društveno imetje jamči odbor, ter mora biti gotovina plodonosno naložena in sme blagajnik le znesek od 50 gld. vedno na razpolago v rokah imeti; en del premoženja (gotovine) mora biti tako naložen, da se more v teku enega tedna realizirati, ako potreba.

§ 24. Blagajnik mora ob novem letu se račune skleniti in občnemu zboru (18.) predložiti.

§ 25. Pri rednem občnem zboru volita se za vsak slučaj posebej dva preglednika, katera vse račune in računске knjige natanjko pregledata in v 14 dneh odboru o tem poročata.

§ 26. Hranilnične knjižice, menilnice, dolžna pisma, sploh vse vrednostne papirje shrani predsednik in je zanje odgovoren celi odbor; predsednik pa je zavezan, iste na zahtevanje odboru pokazati in k vsakemu rednemu občnemu zboru seboj prinesiti.

§ 27. Drugo, ne denarno imetje društva se zapiše v posebni inventar, in – ker društvo namerava si s časom napraviti primerneга gasilnega orodja ter isto na ugodne kraje fare razdeliti v shrambo – mora sprejemnik ta sprejem s podpisom potrditi.

VIII. Odškodnina glede goveje živine.

§ 28. Ker so glede goveje družine vsi udje v enaki nevarnosti, mora se tudi plačevanje enako razdeliti, ter plača vsak ud od ene goveje glave 4 kr. na leto.

Da pa udje ne bi zatajevali število goveje živine ter plačevali od polnega števila, se opomni, da, ako se najde v slučaju nesreče (1), da je imel dotičnik več živine kakor je vplačal, nima pravice odškodnine zahtevati. Ako se med tekom leta katero govedo odproda, brez da bi se drugo kupilo, se za isto vplačana svota – katera se mora za celo leto naprej vplačati – ne povrne; za teleta, dokler ne hodijo na pašo, se ne plača nič in se tudi odškodnina zahtevati ne more.

§ 29. Kadar kateremu udu strela vbije kakšno govedo, naj to precej predsedniku naznani, kateri tri odbornike odpošlje, da vbito živino cenijo in po tej cenitvi se dotičnik odškoduje, ali le v slučaju, če je v blagajni denar.

§ 30. Računi in blagajna glede živine se morajo posebej zapisati.

IX. Prepiri iz društvenega razmerja.

§ 31. Ako bi med udi vtegnili nastati prepiri tikajoči se tega društva, mora si odbor prizadevati, da jih pomiri; če pa to doseči ne more, voli se v to svrhu vsaka prepirajoča stranka enako število udov (3-5), katerim predseduje načelnik društva in katerega glas odloči pri enakem številu glasov. Izreku tega razsodnega odseka mora se podvrči vsak ud in ni nobena pritožba dalje pripuščena.

X. Odbor.

§ 32. Delovanje vsakega odbornika je častna služba, zatorej brezplačna, ter se seje zvečer ali ob času vrše, kadar odborniki nič ne zamude; sme se pa pri občnem zboru za posebno delovanje in večjo zamudo odbornikov in cenilcev remuneracije za preteklo leto, nikakor pa stalno, določiti.

XI. Sploh.

§ 33. Kadar društvena blagajnica dosti premore, sme odločiti občni zbor, da se tudi za škode, katere tukaj niso navedene dajo podpore, ako je poškodovanec vreden, potreben ter mu preti nevarnost zabresti v dolgove.

§ 34. Dobiti na posojilo društveni denar imajo udje prednost, ako odbor spozna, da posojeni denar ne pride v nevarnost zgube; mora pa oni, ki posojila prosi, ponuditi pupilarno varnost ali pa dobiti poroka, ako odbor to zahteva.

§ 35. O stvareh, o katerih tukaj ni natanjko določeno, ima sklepati občni zbor.

§ 36. Vsakega uda dolžnost je, da si pravila natanjko prebere, ker se odbor na izgovarjanje udov o nevednosti ne sme ozirati, zato mora vsak ud dobiti jeden natis teh pravil pri vstopu brezplačno.

§ 37. Društvo obstoji iz samih faranov fare Tunice, ter ima svoj sedež v Tunicach.

§ 38. Vsaki ud, kateri se udeleži kakega nečastnega in obstoječim postavam nasprotnega ravnanja, sploh prelomi postave, sme, oziroma mora se iz društva izključiti; tudi pijanci, kateri so bili od odbora

radi tega opominjani in vkljub opominom pijančevanje ne opustijo, smejo se iz društva izključiti. O tem odloči odbor in se vplačana svota v nobenem slučaju ne vrne.

§ 39. V vsih zadevah na zunaj zastopa to društvo vsakokratni načelnik.

§ 40. Vsa pravoveljavna pisma in sicer dolžna in kupna pisma, pobotnice, katere izdaja društvo in sploh vse listine, tikajoče denarne zadeve, morajo biti podpisana od načelnika in blagajnika ter se tem podpisom pridene društveni pečat.

XII. Razdružba.

§ 41. Društvo se razdruži:

- a) vsled sklepa občnega zbora,
- b) ako društvo nima več kakor pet udov, in
- c) vsled ukaza upravne oblasti.

§ 42. V slučaju razdruženja mora se iztirjati društvene tirjatve, drugo društveno premoženje spraviti v denar in to čisto premoženje izročiti eno polovico župnijskemu in drugo polovico občinskemu uradu v Tunicah, da ga porabita po svoji previdnosti v dobrodelne namere ali pa za ustanovitev novega takega društva v Tunicah; le gasilno orodje se izroči občini Tunicah v last, dokler se novo enako društvo ne ustanovi.

§ 43. Vsi tisti, kateri ta pravila podpišejo, se imenujejo ustanovitelji.

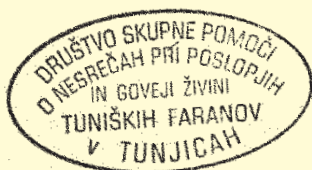
V Tunicah, 19. julija 1897

Jamšek Jaka, l.r., Gregor Koželj, l.r.,

Janez Verhounik, l.r.

Florijan Pregled, l.r., Janez Mlakar, l.r.,

+ Franc Gerkmann, podpisal Verdnik

št.616

pr.

Da je društvo skupne pomoči o nesrečah pri poslopih in goveji živini tunških faranov na podlagi teh pravil pravno ustanovljeno, potrjuje s tem v smislu § 9. društ. zakona 15. novembra 1867, št. 134 drž. zak.

C kr. deželno predsedništvo

V Ljubljani dne 13.februarija 1898

C.kr.deželni predsednik:

Hein l.r.

